

V Bruseli 4. júna 2025
(OR. en)

9463/1/25
REV 1

AG 74
POLGEN 56
FREMP 137
JAI 689
DISINFO 47
HYBRID 56
AUDIO 44
EDUC 187

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od: Generálny sekretariát Rady
Dátum: 27. mája 2025
Komu: Delegácie

Č. predch. dok.: 8629/25

Predmet: Závery predsedníctva o posilnení demokratickej odolnosti EÚ

V nadväznosti na zasadnutie Rady (všeobecné záležitosti) 27. mája 2025 delegáciám v prílohe zasielame znenie záverov predsedníctva, ktoré podporilo 25 delegácií.

Záverý predsedníctva o posilnení demokratickej odolnosti EÚ

PRESEDNÍCTVO RADY EURÓPSKEJ ÚNIE

1. PRIPOMÍNA predchádzajúce závery **Rady** o príspevku vzdelávania a odbornej prípravy k posilneniu spoločných európskych hodnôt a demokratického občianstva¹, o demokratickej odolnosti: ochrana volebného procesu pred zasahovaním zo zahraničia², o posilnení a ochrane slobodnej, otvorenej a informovanej demokratickej diskusie³, o uplatňovaní Charty základných práv EÚ: financovanie podpory, ochrany a presadzovania základných práv⁴, o úlohe občianskeho priestoru pri ochrane a podpore základných práv v EÚ⁵ a o pripomínaní zločinov spáchaných totalitnými režimami v Európe⁶.
2. UZNÁVA, že vyvíjajúca sa geopolitická situácia vrátane ruskej útočnej vojny proti Ukrajine predstavuje vážne výzvy pre naše demokracie, čo môže viesť k eskalácii spoločenského napätia, polarizácii, radikalizácii a zníženiu dôvery v inštitúcie a voľby.
3. ZDÔRAZŇUJE, že demokracia nemôže prosperovať bez slobody prejavu a demokratická odolnosť musí byť založená na zásadách právneho štátu, základných právach a hodnotách, ktoré presadzuje Európska únia, ako sú zakotvené v článku 2 Zmluvy o Európskej únii a v Charte základných práv Európskej únie. Na druhej strane ZDÔRAZŇUJE, že demokracia, sloboda a rovnosť sa navzájom posilňujú; PRIPOMÍNA, že rešpektovanie týchto hodnôt je spoločnou zodpovednosťou inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie, ako aj členských štátov.

1 15738/23.
2 10119/24.
3 10533/24.
4 6878/25.
5 7388/23.
6 11268/11.

4. ZDÔRAZŇUJE, že inštitúcie EÚ a členské štáty majú spoločnú zodpovednosť za presadzovanie a ochranu právneho štátu prostredníctvom všetkých dostupných nástrojov v súlade so zmluvami. V tejto súvislosti ZDÔRAZŇUJE význam začleňovania základných práv do všetkých politík a legislatívnych iniciatív EÚ a do vykonávania platných právnych predpisov EÚ.
5. UZNÁVA, že posilnenie demokratickej odolnosti je základom ochrany bezpečnosti Európy. To si vyžaduje slobodnú a rôznorodú verejnú diskusiu, schopnosť rozpoznať kampane zahraničnej manipulácie s informáciami a zahraničného zasahovania vrátane dezinformácií a bojovať proti nim, najmä tým, ktoré sa zameriavajú na hodnoty EÚ alebo demokratické fungovanie inštitúcií, medzinárodný poriadok založený na pravidlách a manipuláciu alebo falšovanie historických faktov politickými prostriedkami, ako aj dlhodobé úsilie v oblasti podpory slobodných, nezávislých a pluralitných médií, zabezpečenia slobodných a spravodlivých volieb, podpory občianskej výchovy, posilňovania občianskej spoločnosti a ochrany právneho štátu.
6. ZDÔRAZŇUJE, že demokratická odolnosť na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie sa vzájomne posilňujú, pričom sú potrebné komplexné a spoločné opatrenia v duchu celovládneho a celospoločenského prístupu.
7. PRIPOMÍNA, že EÚ v posledných rokoch vynaložila značné úsilie na posilnenie demokratickej odolnosti, konkrétne prostredníctvom balíka opatrení v oblasti obrany demokracie, ktorý Komisia predložila v decembri 2023 a ktorý vychádza z akčného plánu pre európsku demokraciu prijatého v roku 2020, súboru nástrojov EÚ na boj proti hybridným hrozbám, súboru nástrojov proti zahraničnej manipulácii s informáciami a zahraničnému zasahovaniu, systému rýchleho varovania ako bezpečnej platformy na výmenu informácií o incidentoch súvisiacich so zahraničnou manipuláciou s informáciami a zahraničnému zasahovaniu, kódexu správania pre dezinformácie, nariadenia o podmienenosti právnym štátom, aktu o digitálnych trhoch, aktu o digitálnych službách, aktu o AI, európskeho aktu o slobode médií a smernice proti strategickým žalobám proti verejnej účasti. VYZÝVA Komisiu, aby pri plnom rešpektovaní právomocí členských štátov tieto pravidlá aktívne presadzovala a využívala nástroje, ktoré má k dispozícii, najmä svoje právomoci v oblasti vyšetrovania a ukladania sankcií podľa aktu o digitálnych službách.

8. ZDÔRAZŇUJE, že pre demokraciu má zásadný význam ochrana slobodných a spravodlivých volieb pred akýmkoľvek zasahovaním štátnych alebo neštátnych subjektov zo zahraničia, a to aj v informačnej oblasti, ako aj transparentnosť volieb. Na tento účel PODČIARKUJE, že je dôležité efektívne a účinne využívať Európsku sieť pre spoluprácu v oblasti volieb, a pri tom v plnej miere rešpektovať, že hlavnú úlohu pri ochrane integrity volieb zohrávajú v rámci svojich príslušných právomocí vnútroštátne orgány.
9. ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné zabezpečiť transparentnosť volieb, a v tejto súvislosti BERIE NA VEDOMIE nadobudnutie účinnosti a nadchádzajúce úplné uplatňovanie nariadenia o transparentnosti a celení politickej reklamy a UZNÁVA odporúčanie Komisie podporovať slobodné, spravodlivé a odolné voľby a prebiehajúcu prácu na transparentnosti zastupovania záujmov v mene tretích krajín, ako aj na štatúte a financovaní európskych politických strán a nadácií.
10. ZDÔRAZŇUJE, že kritickú úlohu pri posilňovaní našich demokracií zohrávajú slobodné, nezávislé a pluralitné médiá, ktoré poskytujú vyvážené a objektívne informácie, a prístup k nim, a zároveň podčiarkuje príslušnú zodpovednosť technologického priemyslu, najmä platforiem sociálnych médií, vlád a iných zainteresovaných strán, za presadzovanie slobody prejavu a otvorenej demokratickej diskusie v digitálnom priestore; NABÁDA členské štáty, Komisiu, verejné orgány, občiansku spoločnosť a súkromné subjekty, aby zvážili spôsoby ďalšej podpory iniciatív na overovanie faktov a celoeurópskych nezávislých mediálnych projektov, ako sú celoeurópske audiovizuálne platformy, ako aj investigatívnu žurnalistiku, aby zabezpečila tvorbu obsahu vytvoreného v súlade s novinárskymi normami a pri plnom dodržiavaní zásad redakčnej zodpovednosti a nezávislosti.
11. UZNÁVA, že kampane zahraničnej manipulácie s informáciami a zahraničného zasahovania vrátane dezinformácií sa stali hrozbou pre demokraciu a právny štát, a to najmä v kontexte sociálnych médií. Neschopnosť riešiť tieto riziká môže predstavovať vážne ohrozenie integrity demokratických procesov a angažovanosti občanov tým, že podkopáva dôveru verejnosti v demokratické inštitúcie a postupy.

12. Ďalej UZNÁVA, že pre boj proti kampaniam zahraničnej manipulácie s informáciami a zahraničnému zasahovaniu vrátane dezinformácií je kľúčový integrovaný prístup viacerých zainteresovaných strán s cieľom podporiť transparentnosť a digitálnu, kybernetickú, informačnú a mediálnu gramotnosť vrátane gramotnosti v oblasti umelej inteligencie ako súčasť občianskej výchovy.
13. V tejto súvislosti ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné pokračovať v úsilí o presadzovanie a podporu ustanovení o mediálnej gramotnosti podľa smernice o audiovizuálnych mediálnych službách a vo vhodných prípadoch zohľadniť usmernenia Komisie o mediálnej gramotnosti z roku 2023. V tejto súvislosti PODPORUJE zodpovedné využívanie umelej inteligencie, aby sa predchádzalo tvorbe a šíreniu škodlivého obsahu vrátane obsahu vytvoreného pomocou technológií deepfake a behaviorálneho cielenia, zmiernovali sa vplyvy takéhoto obsahu, a tiež aby sa presadzovalo transparentné používanie algoritmov.
14. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité podporovať účasť občanov na demokratickom živote, a v tejto súvislosti PRIPOMÍNA európsku iniciatívu občanov ako nástroj, ktorý občania EÚ často využívajú na priamu účasť na demokratickom procese.
15. ZDÔRAZŇUJE dôležitosť podpory organizácií občianskej spoločnosti pri presadzovaní a ochrane hodnôt a práv zakotvených v článku 2 ZEÚ a v Charte základných práv Európskej únie; v tejto súvislosti OCEŇUJE preskúmanie stratégie z roku 2020 pre uplatňovanie Charty základných práv v polovici trvania, ktoré realizuje Komisia pri príležitosti 25. výročia charty, a OPĀTOVNE ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité dokončiť pristúpenie Únie k Európskemu dohovoru o ľudských právach v súlade s článkom 6 ods. 2 ZEÚ.
16. ZDÔRAZŇUJE, že zásadný význam pre budovanie a zachovanie spoločnosti, v ktorej prevládajú hodnoty Únie, má zabezpečenie primeraného financovania organizácií občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv, ktorí zostávajú základným prvkom systému brzd a protiváh a tiež prispievajú k presadzovaniu a ochrane hodnôt Únie vrátane právneho štátu, základných práv a demokracie; UZNÁVA potrebu zabezpečiť transparentnosť a zodpovednosť v postupoch financovania.

17. ZDÔRAZŇUJE význam organizácií občianskej spoločnosti pre ochranu demokracie a právneho štátu, najmä prostredníctvom monitorovania dodržiavania práv a slobôd jednotlivcov, kontroly činností štátnych aktérov, upozorňovania verejnosti na prípady porušovania práva a podpory záujmov a hľadísk osôb patriacich k menšinám alebo nedostatočne zastúpeným skupinám a najzraniteľnejších osôb.
18. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité neustále a aktívne sa zapájať do otvoreného a transparentného dialógu s organizáciami občianskej spoločnosti a obhajcami ľudských práv, a pri tom zohľadňovať ich odborné znalosti v procese tvorby politik a podporovať organizácie občianskej spoločnosti pri skúmaní a riešení otázok v oblasti základných práv, zvyšovaní účasti občanov na rozhodovacích procesoch a pri posilňovaní demokratickej odolnosti, a to aj na občianskej úrovni.
19. UZNÁVA, že na základe nariadenia o rozpočtových pravidlách sú členské štáty a Komisia pri implementácii finančných prostriedkov Únie a plnení rozpočtu EÚ zodpovedné za zabezpečenie súladu s chartou v súlade s jej článkom 51 a za dodržiavanie hodnôt Únie zakotvených v článku 2 ZEÚ, ktoré sú relevantné pri plnení rozpočtu.
20. PRIPOMÍNA, že na posilnenie demokratickej odolnosti EÚ je nevyhnutný boj proti korupcii, a VYZÝVA inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, ako aj členské štáty, aby zintenzívnili svoje úsilie v boji proti korupcii.
21. PRIPOMÍNA, že týmito závermi **predsedníctva** nie sú dotknuté rokovania o viacročnom finančnom rámci po roku 2027; ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné zmapovať opatrenia zamerané na posilnenie demokratickej odolnosti a zabezpečiť primerané finančné prostriedky EÚ na ich podporu.

22. VYZÝVA Komisiu a vysokú predstaviteľku, aby v rámci svojich príslušných mandátov a pri plnom rešpektovaní právomocí členských štátov zintenzívnili svoje opatrenia na ochranu integrity informácií a boj proti kampaniam zahraničnej manipulácie s informáciami a zahraničného zasahovania vrátane dezinformácií, najmä ak sa zameriavajú na bezpečnosť a hodnoty EÚ alebo demokratické fungovanie inštitúcií, ohrozujú právny štát, medzinárodný poriadok založený na pravidlách alebo manipulujú a falšujú historické fakty. Takéto opatrenia by mali zahŕňať aj využívanie strategickej komunikácie, diplomatické kontakty s partnermi a konštruktívny prístup k novým partnerstvám na podporu hodnôt EÚ.
23. VYZÝVA Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, aby preskúmali spôsoby, ako systematicky spájať všetky príslušné zainteresované strany vrátane členských štátov, inštitúcií EÚ, občianskej spoločnosti, oblasti výskumu, akademickej obce, súkromných subjektov a iných príslušných odborníkov z rôznych oblastí s cieľom vymieňať si najlepšie postupy a poskytovať strategické usmernenia k politikám týkajúcim sa demokratickej odolnosti, a pri tom čo najlepšie využiť existujúce úsilie a náležite sa zohľadniť právomoci členských štátov.
24. VYZÝVA Komisiu, aby spolu s členskými štátmi prevzala vedúcu úlohu pri podpore európskeho historického povedomia v celej Európe, a to aj vydaním správy na túto tému, ktorou sa má Rada zaoberať začiatkom roka 2027. V tejto súvislosti UZNÁVA pokrok, ktorý dosiahla Platforma európskej pamäte a svedomia (PEMC) pri vytváraní celoeurópskeho pamätníka v Bruseli venovaného obetiam totalitných režimov 20. storočia; a PRIPOMÍNA hodnotu koordinovaného prístupu spočívajúceho v čo najlepšom využití všetkých existujúcich štruktúr a subjektov na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, ako je PEMC.
25. ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné ďalej zvážiť, ako koherentným spôsobom posilniť odolnosť, pripravenosť, predchádzanie krízam a schopnosť reagovať na ne s cieľom predchádzať vznikajúcim krízam a hrozbám, ako sú katastrofy súvisiace s klímou a rozsiahle technické narušenia, a účinne na ne reagovať; v tejto súvislosti BERIE NA VEDOMIE spoločné oznámenie o Európskej stratégii únie pripravenosti zamerané na to, aby bola EÚ pripravená chrániť svojich občanov a kľúčové spoločenské funkcie, ktoré sú nevyhnutné pre demokraciu a každodenný život.

26. V tejto súvislosti **PODČIARUJE**, že v rámci demokratickej odolnosti by sa mali zohľadňovať kapacity pripravenosti a reakcie na krízy, a to najmä s cieľom riešiť nebezpečenstvá, ktoré predstavuje šírenie dezinformácií počas systémových núdzových situácií, a zaručiť, aby rámce reakcie na núdzové situácie účinne prispievali k šíreniu informácií založených na faktoch, a zároveň dodržiavať právo na slobodu prejavu a prístup k informáciám.
27. **VYZÝVA** Komisiu, aby tieto otázky zohľadnila vo svojej nadchádzajúcej iniciatíve týkajúcej sa európskeho štítu na obranu demokracie.
28. **ZAVÄZUJE SA** pravidelne sa vracat' k otázke posilňovania demokratickej odolnosti EÚ.
